

בית מדרש

576

פרשת אחרי מות - קדושים

זמני כניסת ויציאת השבת

★ ☾

ירושלים	18:49	20:06
בני ברק	19:07	20:08
ציריך	20:00	21:45
וינה	20:05	21:34
אנטוורפן	20:59	22:32
פריז	20:49	22:16
לונדון	20:22	21:34

דבר הישיבה

גניבה של רגעים

מסופר על המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, כי בהיותו ילד, יתום היה, ובמשך השבוע עבד באיזה חנות על מנת להחיות את נפשו. בכל יום שישי לאחר שהיה מקבל את שכרו, הלך למקווה לטבול לכבוד שבת קודש, ובשבת היה משתדל להספיק כמה שיותר בלימוד התורה הקדושה.

באחד מימי שישי כשיצא מהמקווה, הכניס ידו לכיסו וראה שנעלם לו כל כספו. יחזקאל הצעיר הרגיש כיצד גנבו לו שבוע מהחיים, הרי היה זה כל שכרו על עמלו במשך השבוע.

לאחר מכן חשב לעצמו, 'היום גנבו לי שבוע מהחיים, ופעם אאבד שבוע מהחיים, ומה עשיתי בכל חיי'. הבין יחזקאל כי אם רוצה שהחיים לא יתבזבזו מכאן והלאה, יש רק פתרון אחד, והוא שכל רגע מהחיים ינוצל ללימוד תורה, ואז החיים יהיו מלאים ולא יתבזבזו בהבל מיד הלך ונכנס ללמוד בישיבת 'ראדין', משם עבר לישיבת 'קלם', והשקיע את כל זמנו ללימוד התורה הקדושה.

מעולם לא איחר לסדר או לתפילה, על אף כל הניסיונות והקשיים, עד שנתמנה לימים כמשגיח של ישיבתו, והיה לרבים של מאות ואלפי תלמידי הישיבה.

(אורהל משה - שמות)

"הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובוזה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתי הישיבה" (מין המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל ממיר)

ענין שעיר לעזאזל דווקא ביום הכפורים

וגורל אחד לעזאזל (טז, ח).

הרמב"ן הביא מפרקי דרבי אליעזר הגדול (פרק מו) שהשעיר לעזאזל הוא שוחד שהיו נותנין לסמאל מלאך המות יצר הרע ביום הכפורים שלא יקטר על כלל ישראל לבטל את קרבנם. וכתב הרמב"ן דזהו הטעם שהפרשתו לעזאזל היא ע"י גורל, שהרי אסור לנדור קרבן לעבודה זרה וע"כ א"א שתהיה הפרשתו מתחלה ע"י הכהן לשם עזאזל, ולכן נותנים שניהם מתנה לד', ועל ידי הגורל נחשב שהקב"ה הוא נותן השעיר השני לעזאזל לסמאל ולא אנחנו, עיי"ש בדבריו.

ויש לעיין למה בשאר קרבנות כפרה או בכפרות אחרות לא מצינו שנותנים שוחד ליצר הרע, ומאי

שנא יום הכפורים משאר כפרות. ונראה דיש בכפרת יום הכיפורים מה שאין בשאר כפרת הקרבנות, דכתיב (פסוק ל) 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם' מכל חטאותיכם לפני ד' **טטהרו**, ומבואר שביום הכפורים מלבד הכפרה שבו יש ג"כ טהרה, וא"כ נראה דלכך ביום הכפורים בעי שיתנו שוחד ליצר הרע, דטהרה כזו יכולה לבא רק על ידי שנותנים שוחד ליצר הרע, בשביל שיסכים לא לעכב את הטהרה.

(משולחן רבי אליהו ברוך)

רק כשמורידים את 'החציצה' יכולים להיטהר

לפני ה' טטהרו (טז, ל).

אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ואומר מקוה ישראל ה', מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל. (יומא דף פ"ה ע"ב)

הקשה מרן הגאון רבי אליהו ברוך קמאי זצ"ל אב"ד ור"מ דמיה הנה יש להבין לאיזה צורך הביאה המשנה את הפסוק "מקוה ישראל ה'", הלא מן הפסוק הראשון כבר יש לנו ראיה גמורה ומוחלטת שהקב"ה מטהר את ישראל, וכמו שמפורש "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם".

אלא, שמכאן אנו למדים ענין גדול בתשובה, הן אמת ונכון שהקב"ה מטהר את ישראל, אך כל זה הוא רק למי שבא להטהר אזי מסייעין בידו, כדי להגיע לטהרה שלמה ונכונה צריך כל אחד ואחד להכין את עצמו לקבל טהרה.

טהרתם של ישראל נמשלה למקוה, וכמו שהמקוה אף שהוא מטהר את הטמאים, בכל זאת זהו רק בעת שהטמא מכין את עצמו מקודם לכן, ומשתדל שלא תהיה עליו שום חציצה של טיט ורפש, ורק אז תועיל לו הטבילה במקוה, אבל אם הוא בא לטבול במקוה כאשר לא הסיר מעליו כל חציצה, בצורה שכזאת הרי גם המקוה הכשר ביותר לא יטהרו בשום אופן. <

ימים מקדם

ישיבת מיר בימי מלחמת ששת הימים

תקופת מלחמת ששת הימים בישיבת מיר, באחד מחדרי אוצר הספרים יושבים אברכים והוגים בתורה כשהחלונות סתומים בשקי חול למניעת חדירת פגזים מהר הצופים שממש צלפו הירדנים לתוך השכונות הקדמיות לגבול שעבר משער מנדלבוים והלאה.

מתורת רבותינו

וכמו כן אמר ר' עקיבא, אף שהקב"ה מטהר אתכם, ובודאי שהוא כביכול המקוה הכשר ביותר, אך כל זה רק אם גם אתם תטהרו את עצמכם ותסירו

מעליכם כל שמץ עבירה ועוון, ותנקו את עצמכם מכל חציצת טיט ורפש, או אז תוכלו לקבל את הטהרה והקדושה העליונה.

מאסף דרושי (נדפס שנת תרע"ג; ח"ב מאמר ו', עמ' ס"ב)

מדוע נמשל החטא ל'קפאין' שבקפה

קדושים תהיו כי קדוש אני (יט, ב).

קדש עצמך במותר לך. (יבמות כ, א)

ביאר מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל, ראיתי מעשה ונזכרתי הלכה. נזדמן לי פעם אחת להיות אצל רופא, שהזהיר על דבר שתיית קפה לאנשים חלשים. ואמר שיש סוג של קפה שמותר גם לחלשים. וחשבת, מי יודע איזה מין קפה מיוחד הוא זה. לאחר זמן ראיתי את סוג הקפה הזה, והנה הוא אותו הקפה עצמו הרגיל, שוה לו ממש מכל וכל, אפילו במראה החיצוני של הקופסה. רק החילוק הוא במה שה'קפאין' שנמצא בכל קפה הוצא מתוכו, והרי הוא כבר מותר. שהרי מה שהקפה מזיק הוא רק מפני ה'קפאין' שבתוכו, ואם אך נלקח ממנו ה'קפאין' אזי

אין בו כבר שום חסרון והוא טוב מאד.

על דרך זה צריך להבין את דברי הרמב"ן שביאר ענין "קדושים תהיו" - 'פרושים תהיו'. הרי התורה ציותה והזהירה באיסורים; עריות, מאכלות אסורות וכדומה, והתירה איש באשתו ומאכלות מותרים. ואם כן אפשר לאדם להיות נבל ברשות התורה, ועל כן באה התורה וציותה בציווי כללי "קדושים תהיו" - 'פרושים תהיו' גם בדברים המותרים.

ביאור הדברים הוא, שהחילוק בין קודם החטא לאחר החטא, איננו בדברים עצמם, הן הן אותם הדברים עצמם שהיו מקודם, אלא שקודם החטא היו בלא

'קפאין', בלא ארס! ולאחר החטא נתהוו בדברים הללו ארס, דהיינו כ'קפאין'.

ועל זה ניתן כל העסק של התורה הקדושה, לנקות לצרף ולצחצח את הדברים, ליטול מתוכם את ה'קפאין' ושישארו בטהרתם. ולזה באה התורה ואסרה דברים האסורים, משום שבהם מצוי 'קפאין' במידה רבה ואי אפשר לנקותם. ואחרי זה עדיין יש עסק לנקות ולזכך גם דברים המותרים, שלא יהיה בהם אף משהו שבמשהו 'קפאין', וזהו 'קדש עצמך במותר לך'.

דעת חכמה ומוסר (ח"ב מאמר י', עמ' כ"ח)

התלמיד שהחליף ל'בגדי חול' בעצם יום הכיפורים...

ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך (יט, ט).

מספר הרה"צ ר' אלחנן יוסף הערצמאן זצ"ל (מתלמידי הישיבה), על מקרה שאירע לאחד מבני ישיבת מיה, בזמן ששהו בתקופת מלחמת העולם השנייה בשנחאן, מפלאי ההשגחה כיצד שמרו עליו משמים שלא להיכשל בבגדי שעטנו.

ומעשה שהיה כך היה: באמצע תפילת יום כיפור באחת השנים, עזב לפתע אחד התלמידים את אולם הישיבה וחזר כעבור זמן קצר כשהוא לבוש בבגדי יום חול. הדבר היה לפלא בעינינו, אך בעיצומו של יום לא שאלנו אותו על מעשהו זה, והמתנו עד מוצאי יום כיפור.

לשאלתנו על פשר המעשה השיב ואמה: הרגשתי שהתפילה אינה שגורה בפי. ניסיתי אמצעים שונים כדי לעורר את עצמי, ואף למדתי ספרי מוסר בעיון,

אך כל זאת ללא הועיל. אז נזכרתי במובא בספרים הקדושים ששעטנו מונע את התפילה מלהתקבל בשמים. כמו שכתב בספר ציוני (פרשת קדושים) וזה לשונו: "כי שעטנו רומז לשתי מידות של מעלה המקטרגות על ישראל וה' יתברך הפרידם, והלובש שעטנו מחבר אותן הכוחות, ומערבב תפילתן של ישראל. ואמרו הלובש שעטנו בתפילתו, סנד"ל המלאך הקושר כתרים לקונו אינו מקבל תפילתו עם שאר התפילות, שנדמה כעובד עבודה זרה שנותן כח לרוח הטומאה".

"עלה בדעתי החשש" - המשיך אותו תלמיד - "שמא בחליפה החדשה שקניתי יש שעטנו, הזדרזתי ללכת לחדרי ולהחליף את בגדי, פשטתי את חליפתי החדשה, ובמקומה חזרתי ללבוש את הבגדים הישנים

שהבאתי איתי מליטא, ואז זרח אור בנשמת, התפילה חזרה להיות שגורה בפי, וההתעוררות וההתרגשות היו כראוי ליום הקדוש".

לאחר יום כיפור נמסרה החליפה החדשה לבדיקת מומחה, ונמצא בה שעטנו.

יש להדגיש שתלמיד זה מסר את החליפה לפני יום כיפור לבדיקתו של חייט שומר תורה ומצוות, וחייט זה לפי תומו לא תפס את סיבוכי השעטנו שהפתחו בעולם.

עובדה זו הגבירה את החששות בישיבה ביחס לכשרות הבגדים, ומאז ואילך כל בגד שנקנה נמסר לבדיקה יסודית.

נס ההצלה של ישיבת מיר (עמ' ק"י)

עם הארץ עם תירוצ

עם הארץ וגו' (כ, ב).

הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל הוכיח פעם תלמיד שנעדר לעתים תכופות, והתלמיד הוכיח שהיעדרויותיו מוצדקות, אנוס הוא ופטור.

הסכים עמו מרן המשגיח, ואמה: "יש 'עם הארץ' בלי תירוצ, ויש 'עם הארץ' עם תירוצ. אתה שייך כנראה לסוג השני..."

אהל משה (במדבר סח)

אם לא קמים זה יותר כואב...

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן (יט, לב)

סיפר הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל: מרן ראש הישיבה הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, היה מעודד את הלומדים הצעירים לחדש חידושי תורה, ונהג להעניק מילגה חודשית לאברכים שבאו אליו והרצו בפניו חידושי תורה, גם אני השתדלתי לומר בפניו חבורות. רבי אליעזר יודל חיבב והוקיר בני תורה, ובכל פעם שנכנסתי לביתו היה קם מלוא קומתו. הדבר ציער אותי, לראות אדם גדול בענקים משרידי דור דעה קם לפני אברך צעיר. פעם אחת

אמרתי לו: אם כבוד ראש הישיבה עומד על דעתו להמשיך במנהגו לקום בפני, אני שוקל להפסיק לבוא. הרבנית הצדקנית ששמעה את תוכן השיחה, התערבה ואמרה: אני נזכרת במעשה שהיה אצל חותני, אביו של רבי אליעזר יודל, הסבא מסלבודקא הגה"צ רבי נתן צבי פינקל זצ"ל. פעם אחת הגיע ראש ישיבה חשוב ומפורסם לבקר את הסבא מסלבודקא, הסבא ליווה את האורח הדגול, ונכנס אתו יחד להיכל הישיבה

שהיה מלא במאות תלמידים שישבו ולמדו בהתמדה רבה. לפני שנפרד הסבא מהאורח הדגול, הביע האורח בפני הסבא כאב וצער על שהטריח את התלמידים לקום בפניו, והתבטא שזה "כאב לו כדקירת מחטים בלב", הפטיר הסבא מסלבודקא ואמה: יָע... יָע... אבל אם לא היו קמים - זה היה דוקר יותר...

לב ישראל

מורנו הגאון רבי משה בהגר"ז פינקל זצוק"ל

ר"מ בישיבה ומח"ס בני חיל על הש"ס

י"ג אייר תשס"א - כ"ד שנה לפטירתו

בנם של גדולים ונכדם של ענקים היה מורנו הגאון רבי משה פינקל זצ"ל, בנם של המשגיח הגה"צ רבי חיים זאב זצ"ל (בן מרה"י הגה"ח רבי אליעזר יהודה זצ"ל) והרבנית לאה ע"ה (המתייחסת לרבי יונתן אייבשיץ זצ"ל). אביו, הגאון הצדיק רח"ז, היה ממקימי "היכל התלמוד" בתל אביב, אשר היה הכולל הראשון בשוב החדש לאברכים נעלים, עד שנקרא ע"י אביו לשמש כמנהל רוחני של ישיבת מיר.

רבי משה גדל והתחנך בבית של חסד שניהלה אמו כשהוא פתוח לכל נצרך ונזקק, עד שנתייתם מאמו לאחר הבר מצוה.

מסלול לימודיו החל בישיבת "אור ישראל" לצעירים, בראשותו של הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל, ולאחריה בישיבות סלבודקה ופוניבז' בבני ברק, עד כי הגיע לישיבת מיר בירושלים.

במיר הוא זכה לשימת לב מיוחדת מצד הסבא קדישא מרן רה"י הגרא"י זצ"ל, ומצד דודו מרן רה"י שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, אשר למדו

רבי משה (בהגר"ז) פינקל בחתונתו.
נראים מרנן רבי משה חברוני רבי יחזקאל סרנא ורבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל

ברכת הספירה לקטן שהגדיל

אתו בחברותא שנים רבות וכך זכה לגדול ולהתגדל על ברכיהם.

בהזמנות סיפר הגר"מ איך היה סדר הלימוד עם סבו הגרא"י, וכה סיפה:

כשהתחילו במסכת גיטין למדו ביום הראשון את הדף הראשון במסכת, למחרת לפני שהתחילו את הדף השני סיכם הסבא את הדף הראשון בצורה מקוצרת ומסכמת, הגמרא אומרת כך, רש"י אומר כך, ותוספות חולק ואומר אחרת, וחוזר חלילה, רק לאחר הסיכום התחילו ללמוד את הדף החדש. למחרת היה סיכום של שני דפים מההתחלה ועוד דף חדש. לקראת סוף הזמן הם הגיעו לסיכום של חמישים וחמישה דפים עד שישים דף ליום, במסכת זבחים היה המהלך יותר איטי והגיעו לארבעה דפים ליום, כאשר שלושה היו חזרה על הקודמים ועוד דף אחד חדש בכל יום.

בשנת תשי"ז נשא לאישה את נכדת הגרמ"מ אפשטיין זצ"ל, ראש ישיבת חברון. כאברהם, זכה ללמוד בחברותא עם הגאון רבי אהרון כהן זצ"ל מראשי ישיבת חברון. כמו כן למד בכולל של ישיבת חברון בגבעת שאול עם קבוצת אברכים נבחרת. כבר אז הגיעה קבוצת בחורים מעולים מישיבת חברון להאזין לחידושי שלו מידי שבוע.

בשנת תשכ"ד מינהו ראש הישיבה, הגרא"י פינקל זצ"ל לומר 'חבורה' שבועית לקבוצת תלמידים, ולאור הצלחתו התמנה לאחר מכן למגיד שיעור בישיבה. קרוב לארבעים שנה הרביץ ממקט תורתו <

המנחת חינוך שם כמו כן לגבי עבד שנשתחרר שהתחיל לספור בעבודתו אם יכול להמשיך ולספור (להשיטות דנשים פטורות ממצות ספירת העומר וגם עבדים) דאשה ועבד עדיפה מקטן דעכ"פ הוי כעושה ואינו מצוה, אם כן יכול העבד להמשיך כיון דגם בעבודתו הוי על כל פנים כאינו מצוה ועושה דהוי קיום מצוה.

ועיי"ש באריכות שדן לפי זה בחידושו של **ההגהות אשרי** (פ"ד דביצה) לגבי עצי סוכה שאסורים כל שבעה, אומר דאי עשה סוכה, ועדיין לא ישב בה אינה אסורה, דהזמנה לאו מילתא והובא בשו"ע אור"ח (סי' תרל"ח בהגה).

ולפי זה יש להסתפק אי סגי בישיבת אשה או עבד כדי שיחול איסור עצי סוכה, ואע"ג דאשה פטורה מן הסוכה כדתנן (סוכה כח, א), הא מכל מקום קיום מצוה אית לה כמי שאינו מצוה ועושה, דעד כאן לא נחלקו קמאי אלא אי רשאים לברך "וצונו" אבל ודאי דמקימות מצוה.

ומוסיף הגר"מ: ואי נימא דגם ע"י ישיבת אשה חל האיסור, אכתי ראוי להסתפק אם נאסרת ע"י ישיבת קטן, דיש מקום לומר דקטן גרע מאשה ואפילו קיום מצוה לית ליה, דאפילו בגדר אינו מצוה ועושה נמי לא הוי - שהרי הוא מופקע מכל המצוות, ושאינו קטן מאשה שהיא בעצמותה בת חיובה במצוות, אלא שעל מצות עשה שהזמן גרמא לא מפקדא, עיי"ש באריכות דברים נפלאים.

להלן ימי הספירה, נצטט קטע נפלא מספרו **בני חיל על מסכת סוכה** (סי' טז), וכה כתב:

ועיין **במנחת חינוך** (מצוה שו) ובאחרונים שדנו בקטן שהגדיל בימי הספירה. וראיתי **בציונים לתורה** (כלל יב להגר"י ענגיל) שכתב דלכאורה צריך להפסיק מלספור משום דלא הוי תמימות, דמה שספר בקטנותו לא נחשב לו בגדלותו בהיותו בר חיובא, וכמו באכל מצה כשהוא שוטה שאין אכילתו פוטרתו לכשישתפה וכדאיתא בראש השנה (כה, א), והן הכי נמי לענין ספירה דמה שספר בקטנותו אינו מוציאו ידי חובת תמימות ואי אפשר לו לקיים המצוה.

ולכאורה יש להעיר דאם אי אפשר לו להמשיך בספירה בגדלותו תו גם אין לחנכו להתחיל בספירה בברכה, שהרי בוודאי יפסיק וכדאביא המשנה ברורה (סי' תפט, ג) דנשים לא ספרו דבודאי יטעו, ועיי"ש מה שכתב בשם ברכי יוסף.

ואמר לי מופלג אחד, דלכאורה אין ספק בדבר, דאמאי יפסיד בגדלותו לכל הפחות את מדרגת "אינו מצוה ועושה" שהיה לו בקטנותו.

ולי נראה שעדיין אפשר להסתפק בדבר, שיש לומר דקטן לית ליה כלל קיום מצוה, ואפילו לא כאילו אינו מצוה ועושה, ולכן משהגדיל אין לו להמשיך ולספרו (או לא יתחיל כלל).

והעיר חכם אחד דלפי זה נמצא במה שחקר

"בני היכלא"

יד ושם לגדולי התורה חובשי
ספסלי הישיבה הקדושה בעבר

בישיבה ויצר קשר אישי וקרוב עם תלמידיו.

בחודש אלול תשמ"ג נוסדה בישיבה חבורה מיוחדת ללימוד מסכת סוכה ובעקבותיה נוצר ספרו הראשון "בני חיל" על מס' סוכה שנתקבל בחיבה רבה בין לומדי התורה. גם יתר ספריו על מס' נדרים, פסחים, קידושין, ובבא מציעא זוכים לעלות על שולחן מלכים רבנן ותלמידיהן.

שנים רבות נסע ונשא בעול החזקת הישיבה כשהוא מאיר פנים לכל וקושר ידידות עם רבים, שציפו תמיד לבואו החוזר.

מקצת מדרכי הנהגתו והרבצת תורתו

כאמור, זמן קצר אחר נישואיו התמנה על ידי סבו למגיד שיעור בישיבה. מאז מסר בה שיעורים יומיים בחמימותו ובנעימותו האופייניים. במקביל אמר חבורות לבחורים צמאי תורה בישיבת חברון. בכל שיעור ובכל חבורה ניכר היה שהגר"מ שם דגש רב על השמחה בלימוד התורה. היה משלב דברי חידוד בשיעוריו, ועם זה הקפיד מאוד על אמיתות וישרות הסברה.

העמיד תלמידים הרבה במגוון חבורות: מסר חבורות לבני ארץ ישראל וחבורות לבני חו"ל. קבוצות קבוצות של יוצאי חו"ל הקיפוהו בכדי לשמוע את החבורות שלו.

נעים הליכות ונח לבריות היה. קרנה מאישיותו חמימות נפשית נוגעת ללב; כה אופייני היה לראותו בשמחות של בני המשפחה ושל התלמידים, מאחל מתמצית ליבו שפע ברכה. דמעות זלגו מעיניו וקולו נחנק מהתרגשות. אף על פי כן המשיך להעטיר ברכות ולבטא את שמחת ליבו. "הלב היה מציף אותו באהבה לכל נברא", מציין בנו.

בחום ליבו העניק לבחורים כל מה שהיה בידו. אחד מתלמידיו, בחור בן שלושים שחשש מנישואין, מגיע בכל שנה להר המנוחות ומציין בהתרגשות באוזני בני המשפחה: "אביכם נכנס בעובי הקורה ובכל מאודו שכנע אותי לעשות את הצעד הנכון. גם אחרי אירוסי לקח על עצמו את העול הכלכלי וחיתן אותי. אם לא הוא - לא הייתי נשוי עד היום!".

לימיר הגיעו בחורים מבוגרים שקיבלו דרך בלימוד בישיבות אחרות, ולא תמיד יצרו קשר קרוב עם הצוות. אחד מהם התאסר עם בת גילו מצפת. כנהוג, אחד הרמ"ם נואם במסיבת האירוסין, אך מי יסע עד לצפת לאירוסי בחור אלמוני? החתן היה אובד עצות. חבר המליץ לו לפנות לר' משה: "הוא מסתמא יסכים", אמר לו. כצפוי השיבו ר' משה בחיבה רבה שיבוא וישתתף בשמחה רבה באירוסיו. אף סרב להסעה פרטית והצטרף להסעה של בני הישיבה. בסופו של דבר שבו מן האירוסין בשעה מאוחרת מאוד. החתן הנבוך לא ידע את נפשו: ר' משה בקושי מכיר, ובכל זאת הטריחו כך, גם הבטיחו שיחזרו מוקדם ולא כך היה. מבוכתו לא נעלמה מעיני הגר"מ. הוא ניגש בחביבותו הרגילה אל החתן, הניח יד על כתפו ואמר בחיוך נעים: "נו, מתי אתה מארגן לנו עוד טיול כזה לצפת?" היה רגיש מאוד לכל כאב, לכל רגש בושע או צער והיה עושה כל שביכולתו בכדי להקל.

ההנהגה שלו ב'בין אדם לחבירו' היתה נדירה ממש. נעים שיחה היה וידע תמיד איך לשוחח בלימוד עם כל אחד לפי דרגתו. היו ששוחח עמם על פרשת השבוע. והכל בחן ובנועם שיח. ניתן גם בהומור מיוחד ובחדות שכל. מכח אלו הצליח כל כך במסעותיו לחו"ל לתועלת הישיבה. במשך עשרות שנים נדד ברחבי העולם על מנת לשאת בנטל הכלכלי. דמותו המאירה הפכה אותו שם לדמות

מופת. המתינו לו משנה לשנה; ידיד בלתי נשכח מגיע! היו משיחים בו בחיבה ובגעגועים. היה אהוד באופן יוצא מן הכלל גם בשל פיו מפיק המרגליות. כי דרשן מופלג היה.

דורש היה בכל קידוש בסוכת הישיבה. היו ממתנים לדרשה שלו. דבריו ערבים היו לאוזן השומעים והכל המתינו למוצא פיו.

בסיבוביו על פני העולם (עוד בימי מרן רה"י רבי בייניש) זכה לגייס את אחד מידידי הישיבה ושדלו לסייע בהרחבת בית המדרש המרכזי. על ידו התגלגלה ההרחבה הראשונה, טרם נבנתה ממלכת מיר הענקית שקיימת היום.

בצניעותו לא סיפר דיבר על עצמו. בכל זאת, לפעמים התגלו נקודות אור מוצפנות באישיותו. בנו נכח פעם כששוחח עם ידיד: "ר' משה, שמעתי שאתה נוהג מנהג רבעי", אמר הלה. "אומרים שבדרום אפריקה בשבתות אתה מתארח בכל סעודה אצל שלוש משפחות!" בענוותנותו השיב מיד: "אני יודע מה אני שווה, אבל בשבילם זה מאוד חשוב. לכן אני עושה זאת".

תקופה קצרה טרם פטירתו ראה ברחוב מודעת אבל קטנטנה. אמר לבנו בפשטות: "אני רוצה שמודעת האבל שלי תהיה בגודל הזה". עם פטירתו פסק אחיו מוורן רה"י ר' אריה זצ"ל, שלמרות בקשתו ידפיסו מודעה גדולה יותר - "כדי לקיים את בקשתו מספיק חצי גליון"...

נלב"ע ב"ג באייר תשס"א. תנצב"ה.

מכתבי רבותינו

"מה מאוד גודל צריך להיות שבע רצון כי זכה להיות ממזכי את הרבים, גם כי קרה זה ע"י איזה אי כבוד, גם ע"י נסיונות"

מכתב מהגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל (אור יחזקאל - מכתבים - מכתב קעט) שנשלח מירושלים עיה"ק אור ליום ג' פר' קדושים תשי"ז:

ב"ה אור ליום ג' קדושים תשי"ז. ירושלים:

החיים והברכה לידידי הרב הנכבד המצוין במעלותיו משכיל בדבריו וכו' מ"ר .... נ"י ויז' לעז:

אחדשה"ט ברוב ידידות:

מכתבו מ"ב ניסן קבלתי, מה מאוד גודל צריך להיות שבע רצון כי זכה להיות ממזכי את הרבים, גם כי קרה זה ע"י איזה אי כבוד, גם ע"י נסיונות. אך זכרתי כי ראיתי אשר כתב הסבא ז"ל לאיזה יחיד אשר כתב לו ע"ד

אשר סובל ממתנגדיו והוא עומד בסבלנותו על ענינו, והי תשובתו אליו, כמה רחוק הוא עוד, אשר אנחנו אומרים בתחנון נחשבנו כצאן לטבח יובל להרוג "לאבד ולמכה ולחרפה" ובכל זאת שמך לא שכחנו.

ראיתי בסידור של ר' יעקב עמדין בהקדמה סולם בית א-ל - ודע שכל הגדול מחביריו מדוכא ביסורין יותר כל שאינו בהסתר פנים אינו מהם וכו' וכו'. כן לדעת כלל גדול "מטוב עובר" יוצא רע מתמיד, "ומרע עובר" יוצא טוב מתמיד כדאי לעיין וללמוד בכל דבריו שמה... ובזה אסיים דברי יתן ד' לו הצלחה בכל עניניו, ולשמוע ממנו כל טוב סלה.

מדוע דרש קודם המלחמה להתחזק דווקא בלימוד התורה?!

ושמרתם את חוקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם (יח, ה).

היתה רק על חשיבותם העצומה של חידושי תורה. אמנם זהו ההסבר להנהגה זו, כי בהכרח שעמל התורה וחידושי התורה הם החיות האמיתית והנצחית של עם ישראל! ובלעדי זה אין חיים! וכפי שאנו אומרים בתפילה "כי הם חיינו ואורך ימינו", וזהו "וחי בהם". ולכן אף בשעת מלחמה, כאשר כולם היו נתונים בסכנת חיים, ראה רבי ברוך בער צורך לדבר על מעלת חידושי תורה, לפי שהם הם הנותנים את החיות הנצחית לעם ישראל!

שיחות רבי נתן צבי (עמ' רס"ג, רס"ה)

הכתוב "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", כלומר שיעשה ויחדש חידושי תורה על ידי עומק לימודו, ובכך יזכה האדם לחיי העולם הבא.

הוסיף מרן רה"י הגר"צ וסיפר מעשה המסופר על ראש ישיבת קמניץ מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, שבסמוך לתחילת המלחמה הנוראה דרש דרשה ארוכה לפני המון העם בבית הכנסת. והנה באותם ימים טרם פרוץ המלחמה האיומה היו כולם נתונים בסכנת חיים פשוטו כמשמעו, ולכאורה היה מן הראוי לדבר בימים טרופים אלו דברי חיזוק באמונה ובטחון בהש"ת, כדי לחזק את לב העם החרד. אך לתמיהת הציבור כל דרשתו של הגאון רבי ברוך בער זצ"ל

בשיחה שנשא מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל לבני הישיבה, הביא את ביאורו של הגאון הנצי"ב בהעמק דבר על פסוק זה, עפ"י דברי המשנה באבות (פ"ה מ"ה) "הלומד על מנת ללמד מספיקין בידו ללמוד וללמד, והלומד על מנת לעשות מספיקין בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות", והקשה הנצי"ב מה כוונת הסיפא במשנה "הלומד על מנת לעשות", וכי ברישא מדובר בלומד רק על מנת ללמד ולא על מנת לעשות ח"ו, והרי זה רשע גמור.

וביאר הנצי"ב כי פירוש "הלומד על מנת לעשות", הכוונה לעשות ולחדש חידושי תורה, דהיינו להוסיף לקח בלימודו ולחדש בעינו חידושי תורה. ובזה ביאר

סקירה על פרי עמלם של בני הישיבה שיצאו לאור

ונכתב בספר

דביר קודש

על עניני שבת

הספר היא פרי יבולו של הגאון ר' יעקב גולדברג שליט"א

שלישית ומוצאי השבת ועוד, שנאמרו בשעורים בפני תלמידים מקשיבים, בהרצאות לרבים, ובדרשות מידי שבת ומועד בפני כלל הציבור.

ספר חשוב זה הינו מיוחד במינו, הן מחמת ההיקף הרב שאצור בקרבן, הן בצורה הבהירה שבו נכתב. ומעל הכל הלמדנות העמוקה והאמיתית של בתי המדרש חבון, מיר ובריסק, השלובים בייחודיות מושלמת ושזורה בחוט של זהב בין עלי הספר, ובטוחים אנו שכל אחד שחבש את ספסלי ביהמ"ד שיש בו למדנות ישיבתית יהנה ממנו הנאה גדולה, ואף יפיק ממנו תועלת מרובה.

הסכמה נלהבת קיבל הרב המחבר שליט"א ממרן רה"י **רבי נתן צבי פינקל** זצ"ל (על הכרך הראשון).

ספר זה ואת שאר הכרכים ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות, וכן אצל הרב המחבר **ר' הרב אברהם רביץ 8 נווה יעקב ירושלים, טל: 02 5378303 | 0527643110**

*

המערכת מברכת את הרב המחבר שליט"א שיזכה להפיץ מעיינותיו חוצה, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

"**דביר קדשו**" - חידושים וביאורים בהלכה ובאגדה, מנהגים ועובדות מגדולי ישראל מערב שבת ועד מוצאי השבת בדרך הלימוד של רבותינו לבית בריסק.

יום בשורה לעולם התורה בהופעת הספר שרבים חיכו לו, "**דביר קדשו**" - **על עניני שבת**, כרך נוסף שהינו ספר עשירי בסדרת הספרים החשובים על התורה והמועדים. לאחר שספריו הראשונים על התורה והמועדים נתקבלו בברכה מרובה ואף זכה שרבים למדו מהם, ובתוכם מרביצי תורה שנהנו ואף השתמשו במה שחידש בשעוריהם ובדרשותיהם.

הספר מכיל בקרבו את עניני השבת בהלכה באגדה מנהגים ועובדות מגדולי ישראל מיום שישי מעת ההכנה לשבת ועד מוצאי שבת קודש. הספר שוזר את שיטת הלמדנות הבריסקאית בתוך עניני הדרוש, הן בחידושי תורה בהלכה על סוגיות שבש"ס, והן ביאורים נפלאים בדרך אגדה והדרוש, בכל עניני המוסר והמחשבה, ובתוספת עובדות ומעשיות מגדולי ישראל הקשורים לענין. כמו כמה ענינים שנתבארו בארוכה כגון הכנה לשבת, לחם משנה, וכל עניני השבת: הסעודה הזמירות התפילות תלמוד תורה בשבת תענוגי השבת סעודה

נשמח לקבל מאת בני הישיבה מחברי הספרים את חיבוריהם, נא לשלוח למייל mir.kenes@gmail.com